

Владимир Качкананков

КЕМ ИЙДЕЛҮ?

Алтайдын Бичиктер чыгарар издательствозынын
Туулу-Алтайдагы бблуги
Горно-Алтайси - 1972 j.

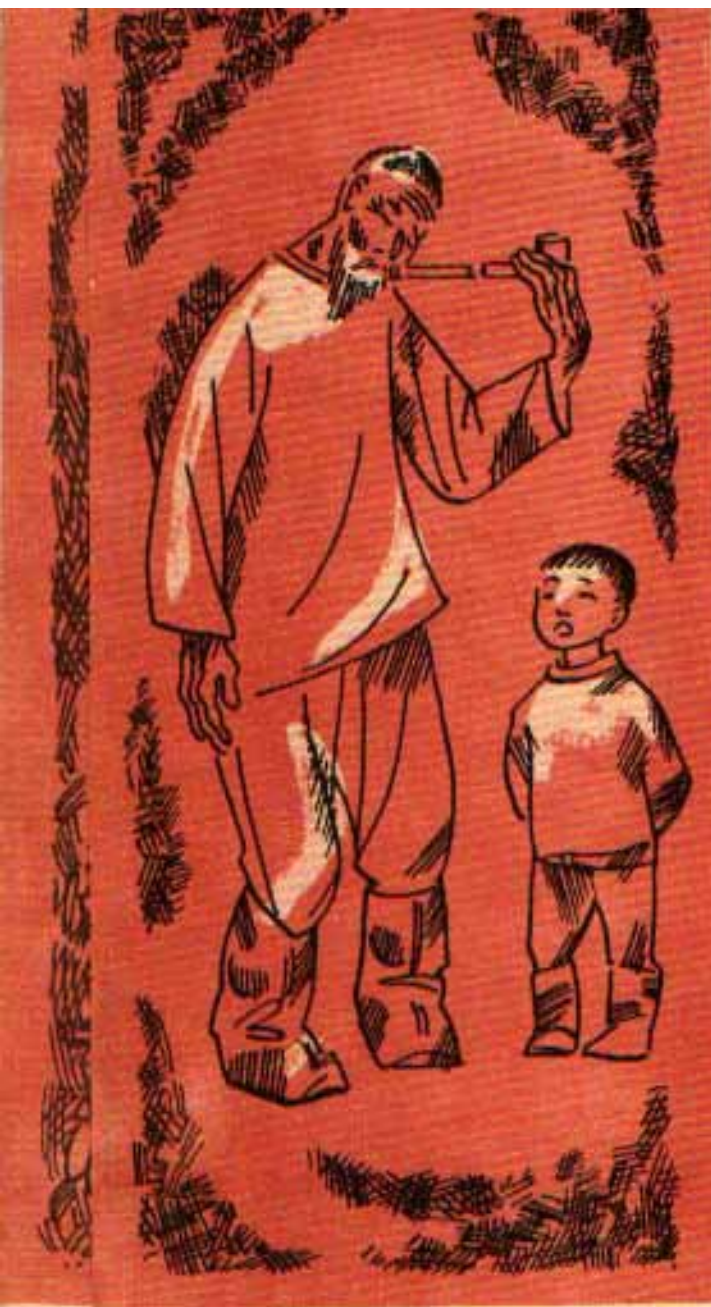

КЕМ ИЙДЕЛҮ?

Кичинек уулчак,
Урмат, јилбиркек,
Ого бастыразын
Билер керек.
Јаан улуска
Амыр бербейт,
Ончозын јартаарга,
Уулчагаш кичеейт:
– Мынызы не болгон?
Мынызы не керек?

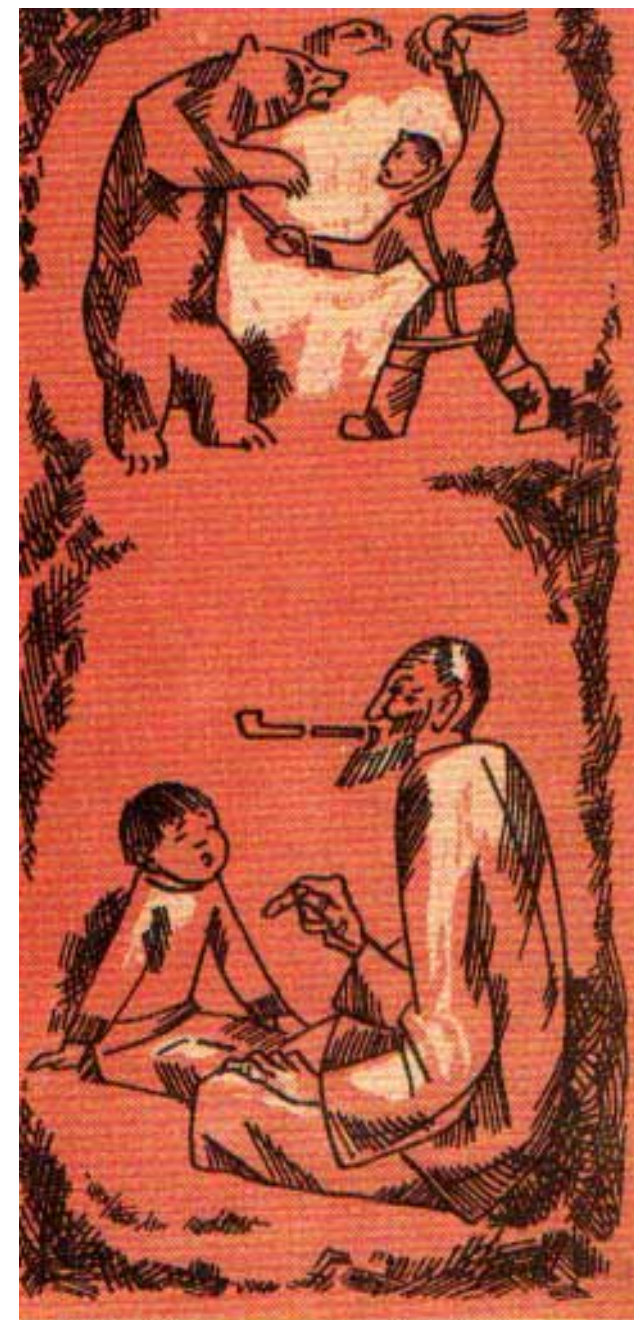

Эјем јаан болордо,
Мен не кичинек?
Школго үренерге,
Қачан барарым?
Јурукту букварьды
Қачан аларым?..

Жилбиркек уулды
Таадазы кучактайт,
Ого карууны
Мынайда јандырт:
– Ұстүкпе, уулчагым,
Сен де чыдаарың,
Не андый болгонын
Ондоп аларың.

– Таада, јер үстінде
Кем ийделү?
– Азыйда айуны
Күчтү деп айдыжатан,
Оны тарындырбаска,
«Абаай» деп адайтан.
Оны тегин көргөндө,
Сыранай јобош ан,
Је оны ачындырзан,
Чугулду көстөрине
Кан чагылат.
Талтандап өткөн јерде
Будактар быјыражат,
Је анчы кижі
Оноң јалтанбас.
Айуга јолыкса да,
Кайра ол баспас.
Айдарда, анчы
Айунан ийделү.
Көстөри оның курч,
Колдоры да күчтү.

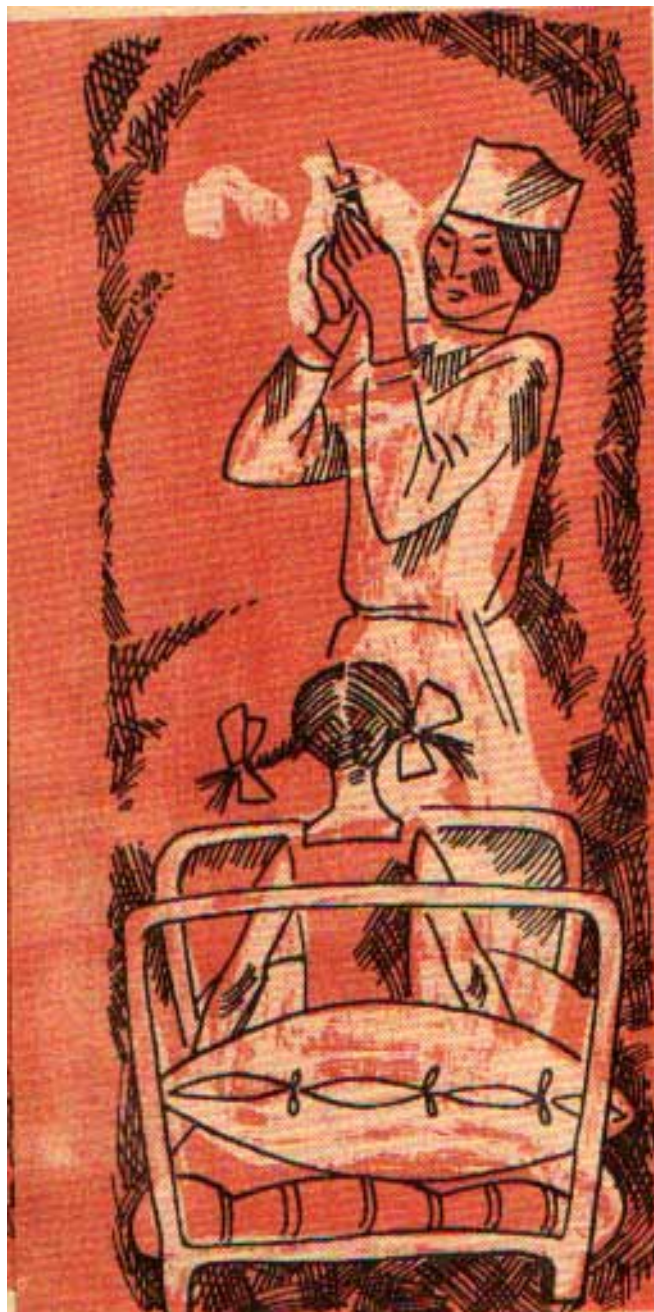

Эгирде адазы
Малдан јанды,
Урмат качан ок
Мында болды.
Адазынын чачын
Ол эрке сыймайт,
Бойы јажып,
Мынайда сурайт:
– Сен колхозто
Озочыл кижини,
Текши макталат
Эрчимдү ижин.
Мындый суракка
Каруу јандырзан,
Ийделү кижини
Меге сен айтсан.
Уулын ајыктап,
Адазы күлүмзиренет,
Мындый карууны
Ого ол берет:
– Кемди ийделү деп
Сеге айдатан?
Андый баатырды
Кайдан табатан?
Мен бодозом,
Ийделү улустар –
Неден де јалтанбас
Малчылар.

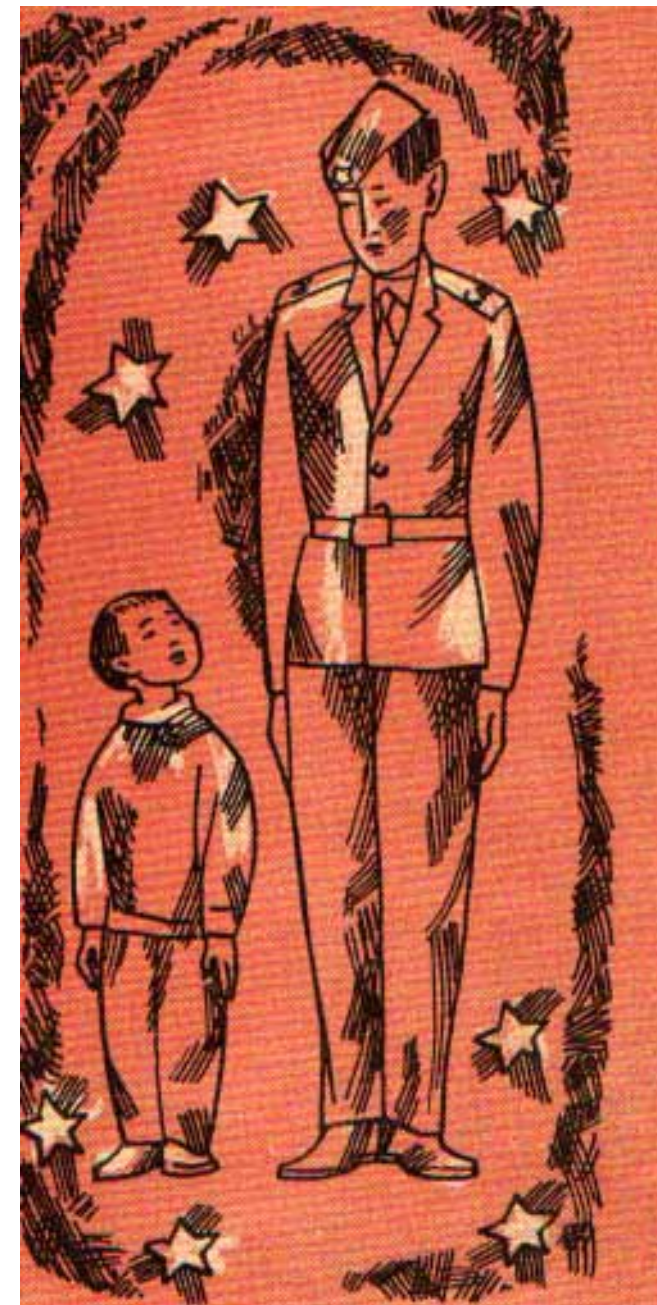
Олордын ижи
Колхозто мактулу,
Оны сен јакшы
Оңдоор учурлу.
Корон соокто,
Шуурган-салкында
Малчы кижини
Качан да малында.
Кандый да уурдан
Ол јалтанбайт,
Колында малын
Чебер корулайт.
Уулчак јөпсинип,
Бажын кекиди:
– Адам, сен – ийделү
Малчы – деди.
– Малчы – колхозто
Јаан ийде.
Је ол оорый бергенде,
Оны кем эмдейт? –
Анайда фельдшер
Айна сурады.
Адазы каруузын
Күлүмзиренип јандырды:
– Менде эмчи кыс
Бар болгондо,
Незин коркыйтам
Оору-јоболдон.

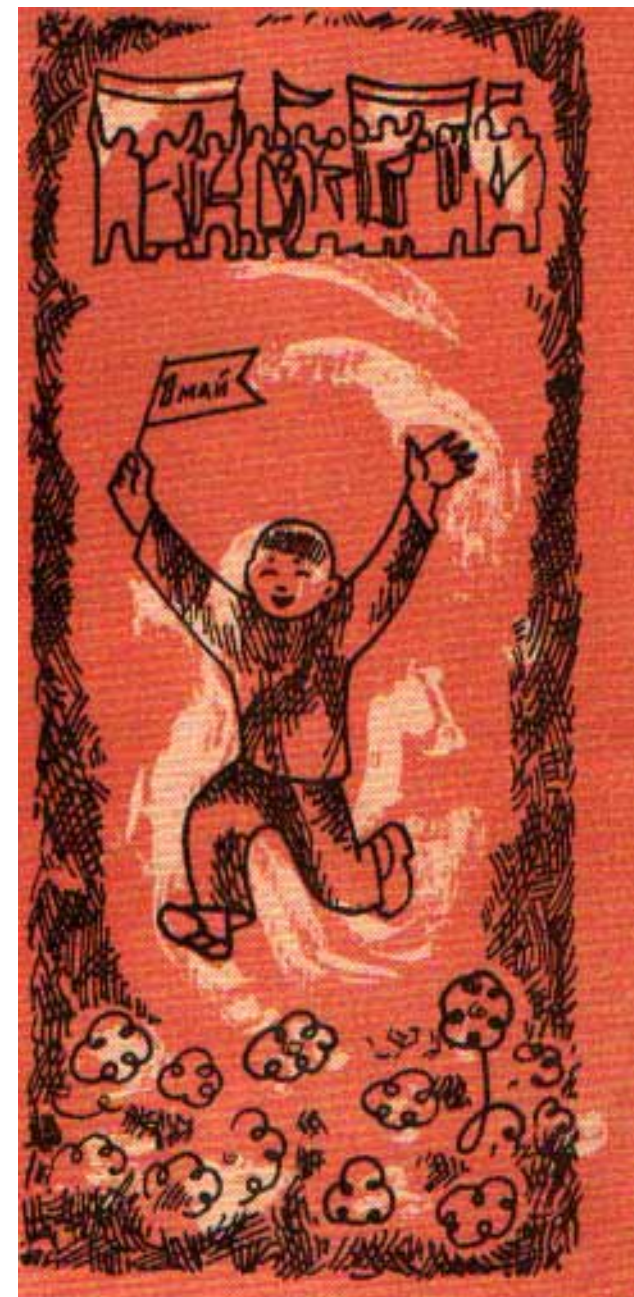
Урмат эјезинин
Эрчимин кайкайт,
Онын куучынын
Тындап угат:
– Озогы тушта
Камдар болгон,
Жокту-гойуны
Мекелеп тоногон.
Je оору улусты
Олор жаспайтан,
Түнгүрин согуп,
Темей камдайтан.
Эмчи улус
Неден де ийделү.
Олордын ижин
Сен тоор учурлу.
Кандый ла ооруны
Бис эмдейдис,
Өлүмге улусты
Бис бербейдис.

Урматтын аказы –
Танкист-старшина.
Амыраарга келди
Төрөл журтына.
Кичинек уулчак
Онон айрылбайт.
– Солдаттар керегинде
Куучында – деп сурайт.
– Je ук, Урмат.
Сен де жааназан,
Черүге барарын,
Солдат деп ададарын.
Бистин Төрөлис
Амыр-энчү жадат.
Совет Черүбис
Оны корулайт.

Ол јер-телекейде
Эң ле күчтү,
Өштүнен јалтанбас,
Јендиртпес ийделү.
Биске јуу керек јок!
Бис – амыр улус.
Ырысту Төрөлди
Корулап турус.

Урмат аказын
Лаптап укты.
Бойынын санаазын
Ого айтты:
– Јаанап калзам,
Черүге барарым,
Төрөл јеримди
База коруларым!

Кичинек уулчак,
Урмат, јилбиркек,
Ого ончозын
Билер керек.
«Кем ийделү?» деп
Онын сурагына
«Албаты!» деп,
Айдажыт каруузына.
Бастыра иштерди
Албаты бүдүрет,
Жадын-јүрүмди
Ырысту ол эдет.

Јурукчызы И. Ортоңулов